

———— Káli Király István

HALOTTAIM JELLEMÉRŐL

SANYIKA UNOKATESTVÉREM (1954)

Az első halott volt, kit élőben láttam.
Hét évét szenvedtette magához az Úr.
Szeppenten lapult a dunnahalmos ágyban.
Teste, mint pendülés előtt a feszült húr,
Álla alatt kendő – akasztott emberen
Levágott kötélből ottmaradt jaj-hurok –,
Avitt volt, foltos is, csokrával mereven
Döfött fel hetykén az ég felé, s a burok,
Amelybe elevent s holtat zárt a halál,
Föltelt az együttjátszással, -nevetéssel,
S én, mint ki holtban is jó pajtásra talál,
Hittem, vele sem múlt, sem jövő nem vész el,
Próbáltam kilesni, csak tetteti magát:
Nem ismerhettem fel az öröklét szagát.

ANYAI NAGYANYÁM (1959)

A szlon, amelyen hajnalra kilehelt,
Aprócska testéhez képest nászágynyi volt.
Aszott kis arcán egy fénysugár-csíra kelt,
S szenvedve-szülésekből gyűlt béke honolt.
Haskötőjét néztem. Még mindig viselte.
Holtan sem hagyta megbomlani a formát.
Ha könnye fakadt is, szótlanul lenyelte.
Nem kémlelte soha magas hegyek ormát.
A reggel csendjén, mely tetemét belengte,
S mindig halk szavának példázatává lett,
Átrepült egy angyal. Szépségén merengve
Szárnyam nőtt: tizenkét évemmel be kellett –

Sok csínnyel, szorongáson, szepegésen át –
Piszkolnom szeplőtelenységének havát.

APAI NAGYANYÁM (1976)

Megbocsáttatott, hogy egyszer, sajn', megesett.
Bajszos kazánkovács hű felesége lett,
Hagyott sarlót, kapát, szénport takarított
Kemény időkben, a bányasági lét volt
Dobbantója vissza sarlóhoz, kapához:
Egyedül a föld az, mi boldogságot hoz.
Ülve szunyált délben a körtefa alatt.
Csak csipetnyi még-sóval csúszott le a falat.
Hevült. De dagasztott, s kemencét hevített,
S a heti kenyérhez öt kis cipót is tett.
Pohár víz, utolsó kérése ennyi volt.
Istent hitte. Vádat ellene nem koholt.
Késett a busz. Koporsózárásra értem.
Engem-szeretése maradt örök vértem.

LIMU, MÉRNÖK (1988)

A szekér nyikorgott. Kerékagyig süllyedt.
Megbillent, rázkódott rajta a koporsó.
Február: latyakban caplattunk. Rossz, fülledt
Szenvedést akartam, amiért utolsó
Útjára kiábrándultan kell kísérem
Az embert, ki mellém állt, mikor mások épp
Megróttak, ellöktek. „Uraim, nem értem!
Száz jót tett, csak egyszer vétkezett.” Végképp
Feloldott „bűnömmel” jövőmbe taszított.
Ostoba halálát pópagóg cifrázta:
„Féljétek hát Istent!” Dühöngve harsogott.
Végig csendben tűrte az átok-frászt a
Harminchárom évet megélt sejtek halma:
Átjárta a lélek-tisztaság fuvalma.

KERESZTANYÁM (1998)

„Ordáspalacsintát kérek”, mondta egy nap.
Harmadik hete múlt akkor, hogy nem evett.
Ágyában elveszve gyötrődött, szenvedett:
Meddő méhén múlt csak, érték-e, amit kap.
Az élet tüzében foganva született.
Ez is lett hitének kőszikla alapja.
Úgy égett, mint aki a sikert aratja
A semmit becsülő, kétkedő nők felett.
Egy képből nézünk ki ketten, ugyanarra:
„Hogy lásson a világ! Nem mi kell lássuk azt!”
Egy palacsintában rejlik a végmalaszt?!
Orda, tojás, kapor, édesre kavarva?!
Egy falat sem ment le. Irisze panaszát
Töltelék illata lengi be odaát.

KATICA NÉNÉM (2013)

Nem tudom, hogy kerültem hozzá oly közel.
Idegen volt, nyúzott, nyűtt bányászfeleség.
Sokáig csak hírért hallottam otthon, még
Annyit sem érdekelt, mint hogy ki mit tesz el
Télire, ki kinek szereti el lányát,
Hordja el kabátját. Közöm is csak annyi
Lett hozzá, hogy egyszer megláttam őt sírni,
Mert nagyon szenvedte az anyja hiányát.
Huszonöt éve volt, hogy hazaköltözött.
Visszatért vele a nagyanyám mosolya,
Rügy bomlott körötte, virágzott bokor, fa,
Kedvem is tavaszi ünnepbe öltözött...
Tél jött: megértette, Isten már akarja.
Viasz-arcát konok mosoly-pajzs takarja.

K. D. FÖLDMŰVES (2015)

Nem tudhattam, ki volt, de nem is érdekelt.
Szerettét tisztelni mentem, illem gyanánt.
Temetni nem járok, gyűlölöm a halált.
Érzelmemből ezért csak szánalomra telt.
Bár évből kilencvenkettővel áldatott,
A finom szemfedél takarta hüvelynek
Áldáshoz nincs köze. Miért is nézném meg?
Kíváncsi nem vagyok. Hiszen csak egy halott.
Álltam ott szenttelen. De szemem fürkészőn
Mégis a megroskadt, aszott testre tévedt:
Két keze toronyként takarta az Élet
Földhöz kötött arcát. Úgy tűnt, épp rám köszön:
„A Styxen csak kezem nagyságát viszem át.
Itt hagyom tenyerem kérgének illatát.”

„AMÍG FEKSZEM KITERÍTVÉ”* (20.)

...Nem kérdez majd senki, mennyi jót értem meg,
Mennyi szép, megáldott pillanat volt enyém,
Nem veszi leltárba azt sem, hogy a remény
Mily sokszor volt híd mély árkon át, és öreg
Testemben mi fojtott el apró nyűgöt, bajt,
Hangfogót mi tett az ajkamra, hogy a jajt
Ne tudjam világgá harsogni, mi számolt
Azzal, hogy mellettem ki élő és ki holt,
Segítvén átlátni perceim – egyenként –,
Elviselhetőbbé téve a gonosz ént,
Értelmembe róva, mi a legfontosabb:
Mit ér egy élet, mit tortán a könnyű hab,
Mitől lesz áttetszőn illatos a világ,
Melyben együtt sarjad hullabűz és virág!

* William Faulkner